

Salsa!.doc¹

JAARGANG 8 | MAART 2012
DRIEMAANDELIJKE UITGAVE

I N H O U D

In memoriam Veronique Vandekerchove (1965–2012)	1
Archiveren als onderdeel van het borgen van ICE	2
Van Openbaar Entrepot naar OPEK	4
Het rapport van het stadsarchief Leuven	6
Filmaffiches van het Leuvense Stadsarchief	7
Activiteiten van Salsa! vzw	8

NIEUWSBRIEF VAN DE VRIENDEN VAN HET LEUVENS STADSARCHIEF

In memoriam

Veronique Vandekerchove (1965–2012)

Op woensdag 25 januari 2012 overleed Veronique Vandekerchove, hoofdconservator en adjunct-intendant van M-Museum Leuven, geheel onverwacht ten gevolge van een tragisch verkeersongeval. Op vrijdag 3 februari 2012 namen haar familie, vrienden en collega's uit Leuven, uit de Vlaamse cultuursector en uit de internationale museumwereld in een overvolle Sint-Pieterskerk voorgoed afscheid van Veronique. Zij was een even hartelijke als gepassioneerde vrouw en de drijvende kracht achter haar Leuvense museum. Ze stond midden in haar drukke, volle leven en toen plots was ze er niet meer. We zullen haar blijven missen en gedenken.

Veronique (°1965) studeerde in 1987 af als licentiaat in de oudheidkunde en kunstgeschiedenis aan de Katholieke Universiteit Leuven. Sinds 1992 werkte zij in het Stedelijk Museum Vanderkelen-Mertens van Leuven, eerst als wetenschappelijk medewerker en vanaf 1998 als conservator. Zij was ook de stuwende kracht achter de grootschalige omvorming van het stadsmuseum naar het nieuwe museum M, dat eind september 2009 de deuren opende. Door haar competentie, maar ook door haar warme persoonlijkheid motiveerde zij het hele M-team. Veronique publiceerde regelmatig over de resultaten van stadsarcheologisch onderzoek in Leuven, over preventieve conservering van museale collecties en over de stedelijke museumverzameling. Zij was bovendien gestart met een doctoraatsonderzoek over het schilderij op paneel 'Passietaferelen van Christus' (Brabant, 1470–1490) uit de Leuvense collectie.

Als collega was Veronique een uitstekende samenwerkingspartner en compagnon de route. Vanuit het Stadsarchief had ik regelmatig de kans en het voorrecht om samen met haar projecten voor te bereiden en uit te voeren: de herdenking van Edward van Even (2000), de uitgave van de Leuvense prentenatlas (2003), de tentoonstelling rond 1830 (2006), de samenwerking voor Venster op Leuven (2010–2011) en de voorbereiding van de festiviteiten rond 750 jaar vriendschap tussen Leuven en Den Bosch (2012), om er maar enkele te noemen. Tijdens de sluiting van het museum naar aanleiding van de verbouwing, fungeerde het Stadsarchief als gastheer voor een aantal museale collecties. Samen vertegenwoordigden we ook het stedelijke cultureel erfgoed in de deelraad erfgoed van de Leuvense cultuurkoepel. Als stichtend lid van Salsa! was Veronique trouwens ook nauw verbonden met de werking van de vriendenkring van het Stadsarchief. Maar als leeftijds- en generatiegenote binnen de stedelijke cultuurdiensten was ze na al die jaren ook veel meer geworden dan een enthousiaste en bekwame collega. Er waren wederzijds niet veel woorden nodig om de zorgen en soms frustraties van de ander te begrijpen en alleen al dat kon dan meteen voor relativering en perspectief zorgen.

Het zal nog lang duren eer het idee dat Veronique er nu niet meer is zal wennen. We wensen haar man en kinderen, haar familie en vrienden namens Salsa! veel sterkte toe. Misschien biedt het hen een beetje troost te weten dat het gevoel van leegheid bij heel velen leeft die het geluk hebben gehad om deze 'straffe madam' te mogen kennen.

MARIKA CEUNEN

Archiveren als onderdeel van het borgen van ICE

Het Verbond der Jaartallen deponeert zijn papieren geheugen

Zaterdag 26 november 2011 was een heugelijke dag voor de Leuvense cultuurwereld. Het Leuvense Jaartallenleven werd officieel ingeschreven op de Representatieve Lijst van het Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid. Dat is een lijst elementen van immaterieel cultureel erfgoed (ICE) uit heel de wereld die door de lidstaten op wiens grondgebied ze zich bevinden daarvoor aangemeld worden bij Unesco (de afdeling van de Verenigde Naties voor cultuur en onderwijs). Een nationale regering doet zo'n aanmelding, omdat ze vindt dat de erfgoedgemeenschap van het ICE in kwestie op een goede en tot voorbeeld strekkende manier met de safeguarding ervan (in Vlaanderen officieel vertaalt als 'borging') bezig is. De voor-dracht van het Leuvense Jaartallenleven

door lidstaat België – maar de facto door Vlaamse minister van cultuur Joke Schauvliege – volgde op de opname in 2009 in de Vlaamse Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed. De Unesco-beslissing om deze sinds 1890 bestaande Leuvense traditie op te nemen in het exclusieve lijstje van ICE-verschijnselen werd genomen op Bali in Indonesië, tijdens het zesde Intergouvernementeel Comité voor de safeguarding van immaterieel erfgoed van Unesco. Dat het Verbond der Jaartallen het ernstig meent met zijn voornemen om

de traditie van het Jaartallenleven in Leuven op voorbeeldige manier dynamisch te houden en intergenerationeel door te geven, dat blijkt ook uit het feit er zorg gedragen wordt voor het verenigingsarchief. Na een intense voorbereidingsfase van ruim een half jaar, deponeerde het Verbond der Jaartallen onlangs immers zijn papieren archief in het Stadsarchief. Want ook een doordachte bewaring en ontsluiting van de archivalische getuigenissen van immaterieel erfgoed maakt deel uit van een goede borgingspraktijk.

Verschillig nieuws.

— **Oproep.** — De personen, geboren in 1836, zijn vriendelijk verzocht zich gelieven te begeven op Zondag 30 dezer, om 6 ure 's avonds, in de herberg genaamd *Oostende*, Parijsstraat, 121, om eene maatschappij te vormen,

Van een groepje Leuvense mannen geboren in 1840 weten we met zekerheid dat zij in 1890 samen hun 50ste verjaardag vierden. Het zou kunnen dat de traditie van de Jaartallen al iets vroeger in Leuven ingezet werd. Er is immers ook een oproep voor een stichtingsvergadering voor de mannen met geboortjaar 1836 bewaard. Maar het is onduidelijk of de oprichting van dat jaartal ook effectief plaatsvond. De mannen van 1840 stichtten hun jaartal wel met zekerheid en dat in 1885, toen ze 45 jaar werden. De voorzitters waren Theodore Liberton en Polydore Wolters. Hoeveel leden er bij de stichting betrokken waren, is niet geweten. Maar toen de Mannen van 1840 in 1900 hun zestigste verjaardag vierden, waren ze (nog) met 24. De traditie van het formeel oprichten van een jaartalvereniging met statuten en bestuursfuncties was toen al enkele decennia gevestigd. Vanaf ca. 1880 werd er jaarlijks een nieuw Jaartal met mannelijke Leuvenaars van dezelfde jaargang opgericht. Gedurende een eerste periode bestonden al die mannenclubs als afzonderlijke verenigingen los van elkaar. Eerst na de Tweede Wereldoorlog waren er eerste pogingen om ook een onderlinge samenhang tussen de bestaande en jaarlijks bijkomende Mannen van het jaar te creëren. Nadat de mannen van 1904 in 1954 een eerste, vergeefse poging hadden ondernomen om een Verbond op te richten, slaagden hun opvolgers twee jaar later erin om een concrete reden voor zo'n samenwerking tot stand te brengen. De Mannen van 1906 stonden immers aan de wieg van het Festival der Jaartallen: de grote optocht door Leuven, waarmee alle Jaartallen zich in september aan de bevolking presenteren ter ere van de groep vijftigjarigen uit dat jaar jubilerende Jaartal. Op zondag 23 september 1956 had de eerste Jaartallendag plaats, die sindsdien evolueerde naar een driedelig feest met als vaste datum de tweede zondag van september. De festiviteiten worden dan geopend met de jubileumviering in de Sint-Pieterskerk en daarna een academische zitting in het stadhuis. In de namiddag volgt dan het publieke deel met de Jaartallenoptocht. In het kielzog van deze jaarlijkse gezamenlijke acte de précense van alle bestaande Jaartallen, werd in 1961 dan formeel het Verbond der Jaartallen opgericht.

Door de overkoepelende samenwerking via het Verbond der Jaartallen, ontstond er ook meer aandacht voor de rijke geschiedenis van het typisch Leuvense fenomeen van het Jaartallenleven.

Al die afzonderlijke vriendenkringen van Leuvense mannen die gedurende tien jaar samen hun Abrahamviering voorbereiden en ook daarna nog decennia de vriendschapsbanden blijven koesteren, creëren daarbij uiteraard ook hun eigen archief. In de beginperiode lag de focus van het samen vieren vooral op het organiseren van een feestelijk banket om samen de vijftigste verjaardag te vieren. Uit die tijd zijn er – naast de obligate groepsfoto – dan ook vooral menukaarten bewaard. Naarmate de gemiddelde welstand toenam, werden in de naoorlogse periode echter ook de activiteiten van de Jaartallen veel diverser. Uitstappen en heuse buitenlandse reizen werden georganiseerd en dat zorgde ook voor allerlei documenten die daarvan getuigen. Later kreeg het Jaartallenleven ook een duidelijk altruïstisch trekje en werd het organiseren van een speciale kinderdag aan het einde van Leuven kermis en het deelnemen aan de Leuvense Kerstmarkt voor het goede doel tot een vast onderdeel van de werking. Het Verbond legde zich de voorbije decennia meer en meer erop toe om de verenigingsdocumenten, foto's, menu's van feestbanketten en allerlei memorabilia van al die Jaartallen te verzamelen en te bewaren. Zeker wanneer het ledenbestand begon uit te dunnen en de bestuurders van een Jaartal overleden, dreigden die getuigenissen over een stukje Leuvens Jaartallenleven immers vaak te verdwijnen. In de raadschelders onder het stadhuis is er al geruime tijd een permanente tentoonstelling ingericht met veel van dit materiaal dat het voor Leuven zo typerende Jaartallenleven documenteert. Maar ook het minder spectaculair ogende verenigingsarchief van al die Jaartallen verdient uiteraard een goede bewaring en optimale ontsluiting. Om dat te realiseren, ging het Verbond der Jaartallen een tijdje geleden een samenwerking met het Stadsarchief aan.

Sinds medio 2011 waren twee Verbond-leden elke donderdag namiddag in het Stadsarchief in de weer om het archief van al die Jaartallen klaar te maken voor deponering. Onder het waakzame oog en waar nodig met assisterende hulp van het archiefpersoneel leerden ze wat schone van archief betekent en verpakten ze alle bewaarde documenten in zuurvrije dozen. Ze stelden ook zelf de inventaris van het Verbondsarchief op. Toen dat allemaal gebeurd was, kon het archief van het Leuvense Jaartallenleven in het depot van het

Stadsarchief zijn veilige en definitieve bewaarplaats krijgen. Daarmee is het archivalische deel van het roerende erfgoed dat al die Jaartallen sinds 1840 achtergelaten hebben op een voorbeeldige manier bewaard en ontsloten, zodat komende generaties er kennis van kunnen nemen en daardoor de geschiedenis van hun immateriële erfgoedpraktijk beter kunnen begrijpen. Deze samenwerking tussen een lokale erfgoedvereniging met inmiddels wereldwijde visibiliteit enerzijds en het

publiekrechtelijke archief van de stad waar de erfgoedpraktijk van die vereniging sinds meer dan 170 jaar thuis is anderszinds maakt met zekerheid ook deel uit van wat de Vlaamse overheid bedoelt als ze het over het borgen van immaterieel cultureel erfgoed heeft.

ROB BELEMANS

Van Openbaar Entrepot naar OPEK

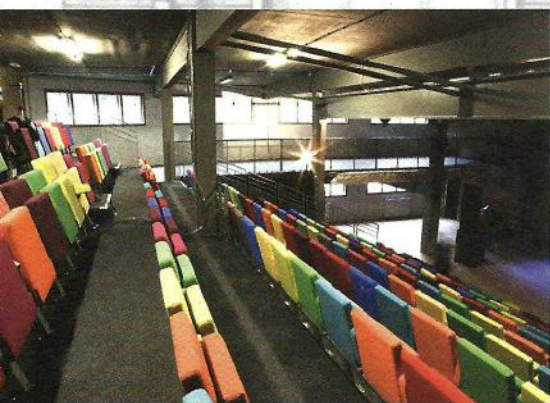
Het gebouw aan de Vaartkom dat we sinds verleden jaar kennen onder zijn nieuwe naam OPEK als thuisbasis voor zeven cultuurorganisaties, was oorspronkelijk een van de stapelhuizen aan de Leuvense vaart. Het is een voorbeeld van de modernistische architectuur uit de vijftiger jaren en werd ontworpen door de gerenommeerde architect Victor Broos. Hij kreeg na de Tweede Wereldoorlog de opdracht om het door bombardementen vernielde oude douane-entrepot te vervangen door een nieuw, eigentijds en functioneel gebouw.

Victor Broos (1908–1980) was een modernistisch architect die vooral in de jaren '30 actief was in Leuven. Hij begon zijn carrière met het ontwerpen van een aantal modernistische woningen zoals *Villa Roma* en *Coin Fleuri* op de Tiensesteen-

ontwerpmethode, die ook terug te vinden is in het ontwerp voor het Openbaar Entrepot. Dat bestond uit een kelder, een gelijkvloers met daarboven twee verdiepingen en uiteindelijk helemaal bovenaan een ronde bovenbouw, de rotonde genoemd. De kelders werden voornamelijk als bergruimte ingedeeld. De overige bouwlagen zijn in twee delen opgesplitst. Aan de linkerzijde van het gebouw bevinden zich kantoren en kamers voor technische controles. Het grotere rechterdeel werd op het gelijkvloers gebruikt als laad- en losruimte en op de verdiepingen voor de opslag van allerlei goederen. Broos' praktische ingesteldheid valt onder andere af te lezen aan de verschillende manieren die hij bedacht om allerlei soorten goederen gemakkelijk naar boven of beneden te verplaatsen. Naast een gewone goederenlift, ontwierp hij een zakkenlift om zakken of balen naar boven te hijsen en een spiraalvormige schuifbaan om ze nadien ook weer naar beneden te halen. Hij ontwierp ook een trap met een ronde uitholling waarin men vaten naar de kelder kon laten schuiven.

Door zijn geïsoleerde ligging en zijn massief volume is het gebouw een monumentale blikvanger aan de Vaart. Broos heeft bij de vormgeving dan ook sterk inge-

speeld op de omgeving. Het Entrepot vult het in een punt uitlopende perceel, dat wat geïsoleerd aan de kop van de Vaartkom ligt, mooi op. Voor wie het wil zien, is de specifieke vorm van het gebouw tegelijk ook een subtiele verwijzing naar de omgeving. Het lijkt immers op de boeg van een schip, dat met de Vaartkom als ruim tegen de Keizerberg lijkt te zijn aangemeerd. Niet alleen de afgeronde vorm verwijst naar een schip, maar ook de kleine raampjes, die doen denken aan patrijspoorten, de vlaggenmast en de grote letters op de voorgevel, die de naam van het schip vormen. Naast de specifieke vorm is ook de strakke gevelopbouw een vermeldenswaardig element. Aan de zijde van de bijna volledig blinde voorgevel is de horizontaliteit erg opvallend. Die wordt veroorzaakt door de balkvorm die het gebouw vanuit vooraanzicht lijkt te zijn en ze wordt nog eens onderstreept door de lange uitstekende luifel. Het ingangsgedeelte doorbreekt deze horizontaliteit door de hoge verticale ramen. Dit strakke lijnenspel is ook in de overige gevels terug te vinden. Hier echter eerder door het repetitieve patroon van de positie van de ramen, die in tegenstelling tot de voorgevel in de andere gevels wel overvloedig aanwezig zijn. De sobere gevels geven aan

weg. Broos is zich echter niet blijven toeleggen op individuele woningen, maar heeft daarnaast ook appartementsgebouwen en onder andere de nieuwe kerk van de Sint-Jozefsparochie, een klooster, een school en een rusthuis ontworpen. Zeer typerend voor het werk van Broos is de functionele no-nonsense stijl. Zijn architectuur is eerder banaal, maar wel doordrongen van efficiëntie en professionalisme. Hij hanteerde een pragmatische

het entrepotgebouw een sobere en functionele uitstraling mee.

Uit de in het Stadsarchief bewaarde plannen blijkt dat niet Broos' eerste – en vergunde – ontwerp van het Entrepot gerealiseerd werd, maar een aangepaste versie. Tussen de goedkeuring van Broos' oorspronkelijke ontwerp en de start van de bouwwerkzaamheden einde 1954 verstrekten immers nog ruim twee jaar. In februari 1954 tekende Broos een nieuwe versie van de plannen met essentiële wijzigingen aan het vooraanzicht. In het eerste ontwerp was de voorgevel gekenmerkt door een reeks verticale elementen, die het geheel een klassieke uitstraling gaven. Dit niet-uitgevoerde ontwerp van de gevel lag nog helemaal in de lijn van Broos' villa-ontwerpen uit het einde van het interbellum met een kenmerkend samenspel van

voorgevel verliet Broos deze meer anekdotische ontwerpstyl en koos hij voor een veel soberdere, sterk horizontaal georiënteerde façade. Het verplaatsen van de ramen van de voorgevel naar de rotonde, het weghalen van lisenen, het toevoegen van de lange luifel boven de loskade en het verplaatsen van het opschrift naar het rechterdeel van de gevel waren stuk voor stuk aanpassingen die bijdroegen tot een veel soberder uitzicht van de voorgevel en tot zijn nadrukkelijk horizontale uitstraling.

Broos heeft het nieuwe Entrepotgebouw louter functioneel ontworpen en zich nauwelijks laten leiden door esthetische argumenten. Hij heeft het betonskelet – dat binnen moest zorgen voor grote open opslagruimtes – wel verborgen achter een bakstenen gevel, maar ook die hield hij sober en strak. Het grootste deel van de

Langs binnen is het echter doordrongen van functionele logica en helemaal afgestemd op efficiënte transporttechnieken.

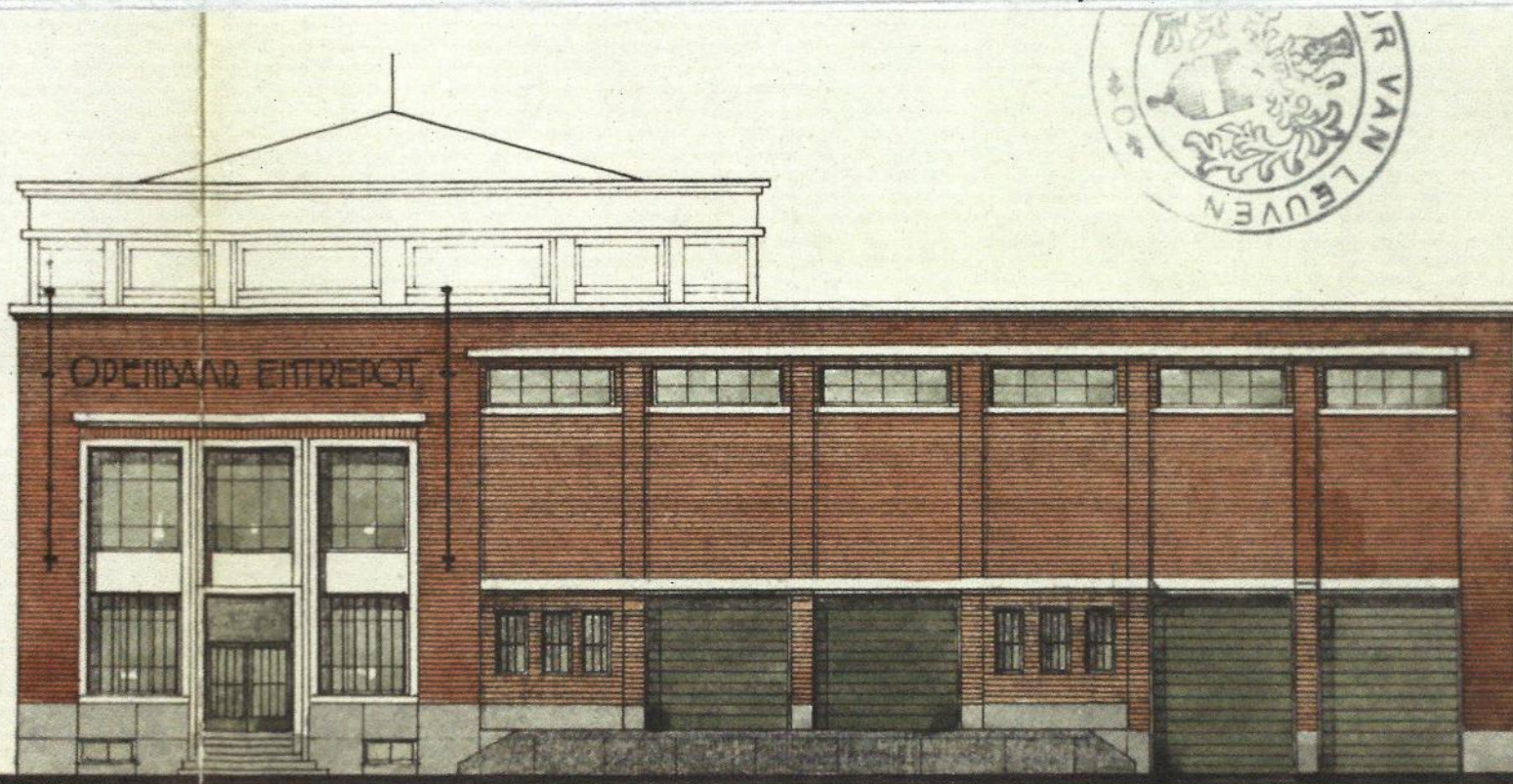
Dit is typisch voor het modernisme, waarvoor schoonheid geen doel op zich is, maar voortvloeit uit functionaliteit. Ook de pakketbootstyl die de buitenkant van het gebouw typeert, is een typische stijl voor het naoorlogse modernisme. In 2003 werd het Leuvense Entrepot dan ook als monument beschermd. Nadat het in 2009 niet langer als stapelhuis werd gebruikt, kreeg het eind verleden jaar een nieuwe, culturele bestemming, die toch ook wonderwel lijkt te passen bij de stijl van nuchtere zakelijkheid die zijn ontwerper aan dit Leuvense monument van moderniteit meegaf.

ANNELIES BELEMANS
studente 2 BIRA KU Leuven

NBA AR ENTREPOT

vlakke en ronde elementen en op verticaliteit gerichte segmentering en raampartijen. Met het definitieve ontwerp voor de

façade werd uiteindelijk vrij van ramen gehouden waardoor het gebouw langs buiten slechts een lege, kale doos lijkt te zijn.

Filmaffiches van het Leuvense Stadsarchief

Een tentoonstelling en een boek

Het is vandaag bijna niet te geloven, maar Leuven telde in 1961 maar liefst negen filmzalen. Sommige oudere lezers zullen zich dat nog wel herinneren. Tot in het begin van de jaren 1970 was er in een enorm gevarieerd filmaanbod en van 1909 tot nu zijn er alles samen negentien zalen geweest. Er waren de kleinere wijkcinema's en 'filmpaleizen' op de Bondgenotenlaan die gedurende vele jaren avond na avond een zeer gevarieerd programma aanboden. Filmbezoek was zowel voor de Leuenaar als voor de studenten een van de meest favoriete vormen van ontspanning en alle zalen hebben dan ook hun geschiedenis. Die geschiedenis behoort tot het collectieve geheugen van de stad, maar zij is nog niet zo goed bekend. Wie over het Leuvense cinemaverleden onderzoek doet, kan echter in het stadsarchief zeer gevarieerd bronnenmateriaal aanboren.

Een van die boeiende bronnen is de rijke affichecollectie die haar ontstaan dankt aan een politiereglement uit 1892 dat de openbare aanplakking regelde en bepaalde dat één exemplaar van elke affiche aan het gemeentesecretariaat moest worden bezorgd.

De filmaffiche was op de eerste plaats bedoeld om volk te lokken. Zij bracht dan ook niet alleen de titel van de film en uur en plaats van de vertoning, zij gaf ook de namen van de acteurs, vaak gecombineerd met hun een portret een suggestieve afbeelding van een kenmerkende scene.

De tentoonstelling 'Cinema Leuven', die tot eind maart 2012 in zaal OPEK aan de Vaartkom Entrepotplein werd georganiseerd, bracht aan de hand van een representatieve keuze uit de afficheverzameling een visueel beeld van dertig jaar (1932-1970) bioscoopgeschiedenis te Leuven.

In het begeleidende boek (*Cinema Leuven. Een studie naar de Belgische filmaffiche*,

aan de hand van de collectie van het Leuvense Stadsarchief – Salsa!-Cahier 9 – onder redactie van dr. Leen Engelen – 102 blz., rijk geïllustreerd) vindt de bezoeker en de lezer meer context. Het Cahier is, zoals de eerder verschenen Salsa!-Cahiers te koop aan de balie van het Leuvense Stadsarchief en bij Boekhandel Peeters.

GUSTAAF JANSSENS

VAN 16 FEBRUARI T.E.M. 31 MAART 2012
DONDERDAG ZATERDAG

IN HET OPENBAAR ENTREPOT
VOOR DE KUNSTEN

★ OPEK ★

VAARTKOM 4, (EERSTE
VERDIEPING)

MEER INFO:

www.erfgoedcelleuven.be

★ Cinema Leuven is een initiatief van ★
ERFGOEDCEL LEUVEN, DR. LEEN ENGELSEN (HAG FACULTY KUNSTEN/PHIL. KU LEUVEN)
EN STADARCHIEF LEUVEN IN SAMENWERKING MET CINEMA ZED EN MOOIS VZW

MYZ
ZED
CINEMA

LEUVEN

U kan deze tentoonstelling nog bezoeken in OPEK (Vaartkom 4) tot 31 maart 2012 van dinsdag tot zondag tussen 10.00 en 18.00 uur. Op dit ogenblik wordt nog zeer druk gewerkt aan de website die de volledige collectie filmaffiches online presenteert, bespreekt en doorzoekbaar maakt. U kan de evolutie van deze website volgen via www.cinemaleuven.be.

Het rapport van het stadsarchief Leuven

In 2011 coördineerde FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed een online bevraging van archiefbezoekers. Deze bevraging, die liep van 1 juni tot 15 juli 2011 peilde naar het profiel van het archiefpubliek, hun mening over de dienstverlening en hun verwachtingen. In totaal namen dertien archieven deel aan dit publieksonderzoek, waaronder ook het Leuvens Stadsarchief.

Samen met de stadsarchieven van Aalst, Antwerpen, Geel, Halle, Mechelen en Turnhout; het OCMW-archief Gent, Amsab-ISG (Gent), Liberaal Archief (Gent), Letterenhuis (Antwerpen), Aartsbisshoppelijk Archief (Mechelen) en het Provinciaal Archief van West-Vlaanderen durfde het Stadsarchief van Leuven het in 2011 aan om de instelling via een online enquête door haar archiefpubliek te laten beoordelen. Deze online enquête was echter niet zo evident vermits het Stadsarchief bij registratie van bezoekers niet automatisch het e-mail adres vraagt. Toch werden er 246 mails verzonden, waarvan 98 personen de enquête invulden. FARO verwerkte alle resultaten vakkundig en bezorgden de deelnemende archieven een gepersonaliseerd onderzoeksrapport. Uit dit publieksonderzoek bleek dat de algemene tevredenheid van de archiefgebruikers over de dienstverlening, zowel in de leeszaal als online, en de infrastructuur zeer hoog is en dat de meeste archieven terecht fier mogen zijn over hun werking.

Vooraleer specifiek op de Leuvense situatie in te gaan, willen we eerst even het profiel van het Leuvense archiefpubliek schetsen. De meeste bezoekers zijn afkomstig van Leuven of de deelgemeenten en zijn gemiddeld 51 jaar. Dit komt overeen met de gemiddelde leeftijd van de bezoekers in andere stadarchieven. Eveneens een overeenkomst is de oververtegenwoordiging van mannen. Toch scoort de vrouwelijke aanwezigheid in het Leuvens Stadsarchief 8% beter dan bij de andere stadsarchieven. Qua opleidingsniveau zijn de meeste archiefonderzoekers hoger opgeleid. Maar liefst 41% van het Leuvense archiefpubliek heeft een universitair diploma. 47% is bovendien nog beroepsactief.

Maar hoe scoort het stadsarchief nu bij deze beroepsactieve archiefbezoekers van middelbare leeftijd? Opmerkelijk is de zeer grote algemene tevredenheid over

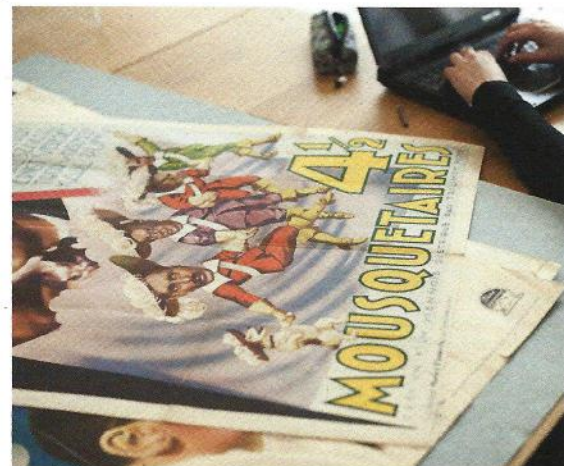
het archiefpersoneel. Archiefgebruikers appreciëren vooral de dienstverlening, hulpvaardigheid, de vriendelijkheid en de competentie van het medewerkers. Ook wat betreft het werkcomfort in de leeszaal, de algemene sfeer, de beschikbare handbibliotheek en de beschikbaarheid van computers moet het stadsarchief niet onderdoen voor andere archieven. Inventarissen, catalogi en plaatsingslijsten zijn voldoende aanwezig om het archiefonderzoek voor te bereiden. De te volgen procedure voor het aanvragen van archiefstukken en documenten uit het archief wordt door de archiefbezoeker geapprecieerd. De duurtijd tussen het opvragen en de ontvangst ervan in de leeszaal worden positief ervaren. Dit geldt eveneens voor de procedure van het aanvragen van digitale kopieën en de duurtijd ervan. Altijd een zeer heikel punt vormen de openingsuren van de leeszaal. Toch was 77% van de ondervraagden tevreden over de openingsuren. Enkel een donderdagavond opening blijkt voor de meeste bezoekers die nog beroepsactief zijn niet voldoende te zijn.

Minder goed scoort het archief voor de inrichting van de leeszaal en heeft de bezoeker wel wat moeite om te vinden waar wat staat. Een betere 'signalisatie' dringt zich dan ook op.

Eveneens een belangrijk aandachtspunt is de opvolging van de schriftelijke en telefonische contacten. De reacties op de e-

mails zouden te lang duren en ook de snelheid waarmee iemand een medewerker aan de lijn krijgt zou soms te wensen overlaten. Ook de algemene indruk over de website was in vergelijking met andere stadsarchieven iets minder positief. Zowel over de structuur als over de begrijpbaarheid, de leesbaarheid en de layout was de gemiddelde archiefbezoeker niet echt tevreden. Ook het ontbreken van de mogelijkheid om online documenten op te vragen of opzoeken te doen werd terecht als een te gebrek ervaren. Het Stadsar-

chief is zich hiervan terdege bewust en is dus druk bezig met de opmaak van een archievenoverzicht en denkt na over de mogelijkheid om de archiefstukken digitaal ter beschikking te stellen.

Ondanks deze paar minpunten is het Stadsarchief zeer tevreden over de resultaten van dit publieksonderzoek. Maar meer nog is dit onderzoek een zeer belangrijk instrument om onze publiekswerking kritisch te evalueren en te verbeteren. Wij hopen dan ook dat we in 2012 onze bezoekers met voldoende competente medewerkers nog beter kunnen helpen in hun archiefonderzoek.

MARIKA CEUNEN

praktische informatie

www.leuven.be/salsa
salsa@leuven.be

Salsa! vzw
 Samen Actief voor het Leuvens StadsArchief!

Maatschappelijke zetel
 Stadsarchief Leuven,
 Rijschoolstraat 4/001
 3000 Leuven

Bestuursleden
 Marc Carnier (penningmeester),
 Bert Desmedt, Mich De Winter,
 Luc Grégoire,
 Gustaaf Janssens (voorzitter),
 Hendrik Ollivier (secretaris), Adel Pex

U kan lid worden van Salsa! vzw
 door overschrijving van
 € 15 (voor gewone leden) of
 € 30 (voor steunende leden)
 op volgend rekeningnummer:
 IBAN BE93 068-2420772-67
 Dit lidgeld omvat de driemaandelijkse nieuwsbrief,
 mogelijkheid tot aankopen van de eigen publica-
 ties en gratis
 toegang tot de activiteiten van de vriendenkring.

Stadsarchief Leuven
 Rijschoolstraat 4/001
 3000 Leuven
 T 016 30 08 69
 F 016 23 40 06
 E archief@leuven.be

Openingsuren leeszaal
 Dinsdag, woensdag: 9.00 tot 13.00 u
 Donderdag: 9.00 tot 19.00 u
 Vrijdag: 9.00 tot 13.00 u

Salsa!.doc

C O L O F O N

is een driemaandelijkse nieuwsbrief,
 uitgegeven door Salsa! vzw,
 de Vriendenkring van
 het Leuvens Stadsarchief.
 Het abonnement is inbegrepen
 in de lidmaatschapsbijdrage voor de vzw.

Redactie
 Marc Carnier,
 Marika Ceunen

Redactieadres
 Stadsarchief Leuven

Verantwoordelijke uitgever
 Gustaaf Janssens
 Maria-Theresiastraat 87 | 3000 Leuven

Foto's
 Marika Ceunen,
 Eric Dewaersegger,
 Stadsarchief Leuven,
 Universiteitsbibliotheek K.U.Leuven

Druk en vormgeving
 Drukkerij Leën | Hasselt

Activiteiten van Salsa! vzw

Zaterdag 31 maart 2012 om 11.00 uur: lezing door Bart Minnen

Op 8 november 2011 verdedigde Bart Minnen zijn proefschrift aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Het onderwerp is de cultus van de Heilige Man Job in Wezemaal die in de Middeleeuwen een bovenregionale uitstraling had. Bij deze bijzondere gelegenheid verscheen ook het boek 'Den Heyligen Sant' al in Brabant waarin de studie van Bart Minnen is aangevuld met bijdragen van andere auteurs die de geschiedenis van Wezemaal vanuit diverse hoeken belichten. Op zaterdag 31 maart 2012 om 11.00 uur geeft de auteur voor de SALSAlleden een historische toelichting over Wezemaal. Er zal ook gelegenheid zijn om het boek aan te kopen.

Inschrijven voor deze lezing die plaatsvindt in de leeszaal van het Stadsarchief kan via mail naar archief@leuven.be of telefonisch op het nummer 016 30 08 69.

Zondag 22 april 2012: tentoonstelling Erfgoeddag in het historische stadhuis

Het Stadsarchief neemt deze editie van Erfgoeddag met als thema 'Helden' te baat om u in het stadhuis te laten kennismaken met een vijftal gevelbewoners van het stadhuis. Hun levensverhaal en betekenis komen tot leven in de afwisselende presentaties op verschillende locaties in het stadhuis. Welke verdienste of functie of hoedanigheid heeft hen meer dan 150 jaar geleden onder de aandacht van de selectiecommissie ge-

bracht? U zal het zelf achterhalen, wanneer ze zich aan u voorgesteld hebben.

Zouden wij vandaag nog dezelfde keuzes maken? We nemen de proef op de som en stellen u ook vijf personen uit het recentere Leuvense verleden van de voorbije anderhalve eeuw voor, die misschien vandaag door een nieuwe commissie voor heldenbeelden zouden uitverkozen worden

Zondag 22 april 2012: om 11.00 uur lezing door Gustaaf Janssens in de gotische zaal van het stadhuis

Koning Albert I (1875-1934) is voor zijn tijdgenoten een heroisch personage. Deze "heldenstatus" is uniek in de geschiedenis van de Belgische monarchie, die van bij de aanvang eerder republikeinse trekjes had. Geen andere Koning der Belgen heeft ooit een prestige verworven dat vergelijkbaar is met dat van Albert I. De 'universele verering' van Albert I, zo schrijft Georges Rency in een huldeboek uit 1934, is er gekomen omdat de Koning 'het ideaal van rechtschapenheid, loyaliteit, morele en fysieke moed op een prachtige wijze incarneerde'.

Waren er vóór Albert I in België dan geen 'grote Koningen' of (koninklijke) Belgische helden? Waaraan heeft koning Albert I zijn status van 'ridderlijke held' te danken en hoe manifesteerde de verering van de Koning-Ridder / 'Koning-Soldaat' zich? Deze vragen zijn de leidraad voor deze lezing, waarin koning Albert I als held onder de loep wordt genomen.